

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Legendás idők. Napjainkban nem frázis, hogy sorsdöntő, történelmi időket élünk. Északról az orosz támad nagy erővel, igaz elszántsággal. Tömegek pusztulása, elesettek nagy száma arra vallanak, hogy a végső küzdelem fázisához értünk. Délről az olasz kezd új támadást erős tűzérzési támogatással. A Balkánon nem tapasztalt elkésere-
redettséggel mérik össze a fegyvereket, a Somme mentén ágyudőrej közben küzd örök időkre emlékeztetés halálmegvetésben a francia és a német. Ugy látszik, hogy erős acélgyűrű fonódott körülöttünk, mely mindig szűkebbre akar szorulni. A megfojtás veszedelmével fenyegetnek elleneink. S a harc térről napról-napra jelentéseket kapunk, melyek arról számolnak be, hogy csapataink súlyos csapásokat mérnek s a gyűrűt tördelik. Rohamaik visszahódításokat jelentenek. Régi idők legendás szelleme él katonáink között. Talán érzik, hogy most ők csinálják a jövő történelmét, ők játsszák a népek sorsának végtragikumát. A honnmaradottak megértéssel kísérik az új harci lendületet, könnyes szemmel szemlélik fiaik véres küzdelmét. Csodálatunk és megihatottságunk bámul feléjük, azonban minden aggodalom nélkül. Bizunk, hogy a minden oldalról előtörő támadás régi dicsőségünk megaranyozója lesz; komoly összefogásunk, még ki nem merült életerőnk, a magasságbelinek remélt segítsége meghozza a Vargassárvárt sikert. Imádságos lelkületünk esdi le fiainkra a kegyet, hogy amikor az ősi szablya helyére visszakérül, csorbítatlanul jusson használaton kívül.

A magyar föld termékeinek szétosztása.

A magyar föld termésének igazságos és észszerű felosztásáról kívánunk beszélni. Az igazságosság azt kívánja, hogy abból a termékből, amely bebizonyíthatólag elég lesz a jövő évi termésig, jusson mindenkinek és így ne csak az ország határain belül, hanem azokban az országokban is, ahol barátaink laknak, ne éhezzen senki, hanem azokban az országokban is, ahol barátaink laknak, valóban érezzék a mostoha viszonyok dacára a magyar szántóföld anyai szeretetét. Ne koplaljon senki, mert hisz termelt, ha nem is bőségesen, hanem elegendőképpen minden. A dolog tehát azon mulik, hogy akinek feladata a termés szétosztása, igazságosan és észszerűen járjanak el.

Kikre bizta az állam ezt a feladatot? Külön e célra alakult szervezetekre és nagyrésztben a közigazgatási hatóságokra. Sajnos, eddigi intézkedéseikkel sem a közigazgatás, sem pedig a háború élelmiszer elosztó szervezetei nem mutatták meg azt, hogy feladatuk magaslatán állanak. Ezek a szervezetek a termények összegyűjtésénél követnek el mérhetetlen hibákat, amelyek valóssággal elkeserítik a termelőt, úgy, hogy ha

a termények eltitkolása terén bőven tapasztalunk visszaéléseket, azt köszönje mindenki annak, hogy a bevásárló közegek ma inkább a saját érdekeiket tartják szem előtt, mint a közérdeket s ahol csak lehet, iparkodnak a termelőnek egyébként is nagyon könnyen lefejtethető bőrét lehuzni.

Ezeket a dolgokat tehát meg kell akadályozni. A terményösszegyűjtő közegek ne legyenek oligarkák, despoták, tartsák szem előtt azt, hogy a háború alatt éppen a legalsóbb néprétegeknek az önérzete duzzadt meg s a maguk erejének tudatában s különösen ezek a néprétegek feledkeznek meg legkönnyebben a közérdekről s az önkényeskedést, ha mással nem, raffinériával boszulják meg.

Tömérdek hibát követnek el a közigazgatási közegek is, azok, akiknek feladatuk volna az összegyűjtött termékeknek a fogyasztók között való arányos szétosztása. Vannak községek, amelyek egész vármegye részére megtermik a szemes terméket s ilyen községekben is előfordult az, hogy a szegényebb fogyasztó nem tudott bevásárlási igazolványhoz jutni, mert a lisztből, zsirból stb. maga a község vagy város akar üzletet csinálni, pedig a kiadott kormányrendeleteknek több mint bizonyos, az volt a célja, hogy minden fogyasztó beszerezhesse a szükségletét közvetlen a termelőtől anélkül,

Verestorony.

— Naplótöredékek. —
(Folyt. és vége.)

A kis hadnagy: Gábor Andor felugrik, kirohan s eltűnik a sötétben, megy a katonák után; az utcán nehéz léptekkel szaladnak katonák, csendőrök, pénzügyőrök. Kiszaladunk a koromsötét udvarra, ahol a határ felől rémes hangok hallatszanak, tisztán ki lehetett venni a fegyverropogást majd a gépfegyver kattogását. Ennek a fele sem tréfa, hirtelen megtörtöm velodock revolveremet, igékszem megnyugtani a megriadt háznépét s ismét kimegyek utánanézni, hogy mi az. Jönnek katonáink: „kérem tessék nyugodtan lenni, kis határviillongás, a járőrök a sötétben egymásra löttek.” Jön egy másik: „kérem semmi, csak próba alarm.” De közben egyre erősebb a fegyverropogás, ágyúsó keveredik a gépfegyver kattogásába s egy gránát sütvitve csap bele az Ott vízébe. Vissza a házba, hamar felöltöztetni a gyermekeket, pénzt, ékszer, értékpapírt, pár darab ruhát betsomagolni, hamar, hamar... s le a pincébe, gránattal lövik a telepet. Öt perc múlva mind lennt vagyunk a pincében, csodálatos nyugalom tölti el szívünket, bizalom s szorosban, amelyen „ugysem tudnak bejönni az oláhok.”

Idegességnek, félelemnek nyoma sincs, sőt — akármilyen furcsán is hangzott — viccek röpködnek a kis petróleumlámpa által megvilágított pince levegőjében, míg odakünn a halál röpköd. Mi ez? Gondtalanság, naivság, lelkierő, önmítás, vagy már annyira hozzászoktunk a háború gondolatához, hogy mikor a kelős közepébe csepentünk bele ennyire hidegen hágy a veszedelem?

No de nem sokáig értünk rá töprenkedni, lekiált az öreg csendőrrörmester a pincébe: „tessenek azonnal menekülni, óvatosan, csendben a hegyek alján az országúton Bojca felé, mert a románok átlettek a határt!” Ez 1/2 11-kor volt.

Lennt hagyva a lámpát, a sötét udvaron át ölemben az egyik kis fiuval előrementem, utánam a többiek. A ház körül a hegyekről már golyók süvítettek, mikor kiértünk az utcára s megkezdődött a menekülés. A házakban mindenütt világság, kapkodó árnyak, az utcán feltűzött szuronyu, lövésre készenálló katonák s pénzügyőrök, csak gyorsan, gyorsan előre, a románok átlettek a határt s a határ husz percnyire van a háztól, ahonnan menekülnünk kell!

Pár perc múlva kiértünk a házak közül, előtűnik a korcsma előtti kőtörlesz, hamar megkerüljük s csak tovább, tovább... Az éjszakába egyszerre vakító világság csap fel, világító rakéták ropognak az ég felé s a fényoszó fehér halotti leplet borít a menekülés útjára. Közben egyre ropognak a fegyverek, dörög az ágyu, majd hirtelen nagy villanás, rá pár pillanatra óriási dörrenés: a pionerjeink felrobbantották az ekrazittal már régebben felszerelt fahidat, mely az állomás-tól a telepre vezetett az Olton át. Nemsokára rá ujjabb villanás és dörrenés, — felrobbantották a „Fratyé”-nél, — közvetlen a határon, — a vasuti kis vashidat. Azután csend lett egy pillanatra, hogy annál inkább ugasson a gépfegyver... Csak előre, tovább, hisz: ha utóérnek azok a fenevadak lemeszárólják kis csapatunkat: 3 asszony, 1 nőcseled, 2 kis gyermek s 2 férfi...

Az életösziön hihetetlen erőt ad, megállás nélkül, gyermekekkel az öbön, csomagokkal a kézben megyünk előre Bojczán át vagy 16 kilométert, — utközben felverjük a miusem sejtőket,

a békésen alvó pionereket. Az országút kezd élenkülöni, a honi románság is velünk menekül; teheneket, disznókat hajtanak az országúton, elhagyjuk őket, csak előre, magunk sem tudjuk meddig, magunk sem tudjuk hová...

Egyszer csak kocsizörgés hallatszott velünk szemben, lassan kocog két tréncocsi, mennek Verestorony felé. Megállítjuk őket, nem tudnak semmit, nem akarnak nekünk hínni „ne tréfáljanak” a válasz, s mikor megkérzőm őket, az egyik katonakocsi jó flegmatikus magyar felvállról leszól a kocsiról: „má’ pedig én vissza nem megyek, ötven pengő ára csirke van a kocsimon, köll a menáznak” s nem is jöttek vissza — csak egy negyedóra múlva, amikor már pár menekülő tréncocsival megszorodva Bojca és Nagytalmács község között utóértek bennünket. Egyik kocsi itt felvett bennünket. Az ut erre roppant meredek, a menetvezető dr. Szeghő tart hadnagy maga vezette a kocsiba fogott lovakat, hogy fel ne boruljunk, Nagytalmács előtt azonban eltörtött az egyik kerék s kénytelenek voltunk kiszállni s gyalog folytatni az utat Nagytalmácsra, hová éjjel 3 óra felé érkezünk meg. A nagy falu békességben aludt. Csak egy helyen volt világság: a postán. Ide bementünk s itt nagy szeretettel fogadott bennünket a postás kisasszony s a szolgálatot tevő postatiszt.

A gyermekeket egy diványra fektettük, az asszonyok székeken, asztalokon rögtönzött nyughelyen pihentek, én nem tudtam aludni, egyre a telefonra kellett figyelmem. Érdekes volt hallgatni kik beszélnek, hogy mit, azt nem tudom. Egymásután jöttek: Arcekkommandó Nagyszében. Főispán Nagyszében. Főispán Fogaras. Posta Verestorony stb.

Közben reggel lett. A halálosan kifáradt me-

hogy közvetítőre kellene szorulnia. Ez azonban talán egyetlen helyen sem volt lehetséges, mert újabb az a divat, hogy maguk a municipiumok is szíves örömet vállalják a közvetítő szerepet, hiszen ebből terem a legtöbb protekcziós embernek a háborusapidij.

Csak itt látszik meg az, mennyire igaz volt a gazdaközönségnek, mikor évek hosszú sora óta sürgeti, hogy a közigazgatásnál nem a legfőbb kellék a bőséges jogászi ismeret vagy az aktvágytáshoz való tehetőség. Mindezeknél jóval többet ér a szociális érzék, a gazdasági tudás. Ha a jegyzők különben elég homályosan megkonstruált kormányrendeleteket szociális és gazdasági érzéssel tanulmányozzák át, nem fordulhatna elő, hogy a megvett buzát ott kell raktáron tartani csak azért, mert a községi vezetők akkor és annak adnak őrleési engedélyt, amikor és akinek akarnak. Kérünk tehát e téren több belátást, igazságosságot és szociális érzéket.

HIVATALOS RESZ

Halálozás. Székér László halimbai plebános f. é. szeptember 20-án életének 76-ik, áldozásának 48-ik évében az Urban elhunyt R. i. p.

Pályázat. A gerézdi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalma: Kézipénzben és terményekben: 1200 korona. Pályázati határidő október hó 11. **Tanítónők is pályázhatnak.** A kérvények az Egyházmegyei Főtanfelügyelőséghez Veszprém, terjesztendők be.

Pályázat. A bakonycsérnyei (Veszprém.) róm. kath. iskolaszék helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 800 korona és lakás. Nők is pályázhatnak. Kérvények október 8-ig a sári plebánia hivatalhoz (Veszprém.) küldendők.

Pályázat. A belavári róm. kath. iskolaszék a két hadbavonult tanítójának helyettesítésére a háboru végeig helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 800 korona, mely összegből esetleg 300 kor. államségély, egy butorozott szobás lakás, fűtés- és tisztogatással. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők, ovónők, ny. tanítók és tanítónők és a képezdének 2 évfolyamát végzett tanítójelöltjei. Kötelességei: az I—VI. osztályt feinaos beosztással vezetni. (Ha kántoriaként értene, min-

den 3-ik vasárnap a szentmisén orgonálni, litániákat vasárnap és ünnepnap végezni. Stóljavedelem neki biztosítottak. Kántoriakhoz kissé érték előnyben részesülnek.) Tanítás 2 év óta nincs. Pályázati határidő szeptember 29. Kérvények az isksz. elnökség címére **Vizvárra** (Somogy.) küldendők.

Pályázat Az orosi-i (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 800 kor. és lakás. Nők is pályázhatnak. Kérvények szeptember 29-ig a noszlopi plebánia hivatalhoz (Veszprém megye) küldendők.

Pályázat. A somogyvámosi róm. kath. elemi népiskolának helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése a tanévre 800 korona, egyenlő havi részletekben, egy butorozott szoba, fűtés, tisztogatás. Esetleges vegyesítés. Pályázhatnak okl. fenn- és nőtanítók. Kötelessége a mindennapi és ismételt tanítások tanítása. — Pályázati határidő szept. 29. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok a somogyvárosi plebániahoz küldendők.

Három kard meséje.

Irta: Biczi Gyula.

Győzelmi fénytől övezve áll ma Bulgária, a dobudzsai diadalo után a világ előtt. Figyelő szemmel és érző lélekkel kísérik az események fejlődését és különösen ki kell emelnünk azokat a tényezőket, amelyeknek eddigi sikereinket köszönhetjük s amelyekben jövőnk boldogságának zálogát látjuk.

Ránk nevezte egyike a legörvendetesebb eseményeknek: a magyarnak, bolgárnak és töröknek, e három testvérnemzetnek fegyverbarátsága és küzdeleme egy közös cél érdekében. Valamikor réges-régen, messze keleten, a szabad turáni pusztákon egy tűzben edzetek kardjukat, mint rokonnépek, de ezer esztendővel ezelőtt a népvándorlás vihara szétválasztotta őket s azóta mint három egymással teljesen ellentétes vallás és kultúra harcosai, külön uton haladtak. A közös őshazából, a turáni körből legelőször kiváltak a bolgárok, akik mai hazájukban letelepedve, a legázott szláv népekkel való keveredés által a felsőbbbbséges bizanci-szláv kultúra befolyása alá kerültek. Ezen beolvadási folyamat alatt indultak el a magyarok, akik e földön önálló, erőteljes birodalmat alkottak és a nyugati latin-germán kultúra védőbástyájává lettek. Legutóljára a törökök szakadtak ki.

A három testvérnép más vallási és művelődési körbe került, mégis megőrizte a közös eredet faji vonásait és öntudatlanul, az együttműködés gondolata nélkül is ugyanazon célért harcolt, hogy megakadályozza egy hatalmasabb állam megerősödését, amely létüket, fennmaradásukat fenyegethetné. Ezért vett részt mindhárom nemzet a középkorban a bizánci császárság gyengítésében és eltörlésében. De a testvériség és együvértartozás öntudatára mostanáig nem tudtak fölemelkedni, közös célok szolgálatára, közös érdekeik védelmére és feladatokra nem tudtak egyesülni. Igaz, hogy volt idő, midőn a turániak Európa homlokán tomboltak, midőn a magyar vagy török kardtól rettegett a világ, de máskor meg a puszták oroszánjai a nagy vereszeségtől kimerülten hanyatlottak hátra és már rémesen kongattak felettük a hadioklók vészharangját.

A múltban közeledés csak a magyar és bolgár nép közt volt, midőn a XIII. és XIV. században részben a dinasztikus rokonság, részben hódítás utján Bulgáriában legalább egy időre a magyar befolyás nyert tért. Találkozott kardunk a török kardokkal is, de nem a testvéri szeretet tüzenél, nem közös célok és érdekek védelmében, hanem véres csatatereken, hogy egymást gyengítsük, egymás véret ontsuk s mire szétváltunk, erősen kicsorbult mindkét kard. De hát ez volt mindig a turáni népek átká, legvégzetesebb történelmi és faji hibája, hogy önmagát emésztette, a saját véret ontotta idegen érdekért. E szomorú testvérharcban nem ismertünk egymásra, a régi rokonságra, amelynek éppen itt, a közös rokonalanságban kellett volna bennünket szorosabba fűzni. E világrengető háborúnak kellett ránszakadni, hogy megérezzük testvéri együvértartozásunkat és belássuk, hogy hiszen a Gondviselés nem ellenségnek, hanem rokonnak, barátunk rendelt bennünket, akiknek egy a sorsa, közös érdekei.

Ma újra találkozik a három kard a föléledt testvéri szeretet tüzenél, a Kárpátokban, Dobrudzsában és a legkeletibb harctereken. S a három nemzet ma is a közös célért küzd, mint öntudatlanul a középkorban, hogy megakadályozza egy hatalmasabb állam kialakulását, amely mindegyik nek létét, önállóságát fenyegetné. De azért nem a rideg érdek vonta e három népet fegyverbaráti szövetségbe,

nekülőknek tovább kellett menni. Amint a falun átmentünk, feltűnt, hogy tele van zöld parolis cseh katonákkal, akik, mintha a világon minden a legjobb rendben lenne, nyugodtan pipáztak s mentek a csajkájukkal a reggelijük után; eszembe jutott az a magyar nőta: „vagy alusznak, vagy nem hallják, vagy hallani sem akarják,” hogy a román hordák pár kilométerrel lejjebb már gyujtogatnak a határon...

Reggel 7 óra felé értünk a nagytalmácsi állomásra, amelyen ép akkor robogott át a Szebenből jövő reggeli személyvonat, ez a vonat azonban csak Verestorony nagy állomásig mehetett s onnan vissza kellett jönnie. A nagytalmácsi állomáson a főnökök s még egy vasutason kívül senki nem volt. Az állomásfőnök még nem kapott utasítást a menekülésre, de mondta, hogy Verestoronyból jelezve van egy menekülővonat, avval bemehetünk Szebenbe.

Reggel 8 óra felé be is jött a verestoronyi vonat. Hozta a verestoronyi vasuti-, csendőri-, pénzügyőr- és határrendőr-személyzetet s a lakosság egy részét, a marhawaggonok zsufoltan telve a legbizarabbul össze-vissza hányt butor s háztartási darabokkal. Varrógép, csizmák, disznó, tyukketrec, kis vaskályha, dunyhák, ládák, cserépvirág, liszteszák, madracok, konyha-edények, rajtuk, mellettük, felettük asszonyok, gyermekek, egyenruhás s civilruhás férfiak össze-visszaságban. Ezt a vonatot már jötték a románok, kik az éjszaka leple alatt a hegyekben egész Verestoronyig lopóztak s ott felgyujtották az állomást is. Evvel a vonattal jöttünk be mi is Nagyszebenbe, ahová délelőtt 11 órakor érkezünk meg az Ur 1916-ik évében, augusztus hó 28-án.

Szeben ekkor már olyan hangyabolyhoz hasonlított, amelybe valaki egy fazék forróvizet öntött...

Ez az oláhok Verestorony-szorosba való betörésének története, melynek kiegészítését csak Szebenben később hallottam és pedig: a verestoronyi határon lévő 50 csendőrt az oláhok álrukban leplek meg, egyrészt elest s fogságba került, másik részük megmenekedett. Az oláhok magába a szorosba nem merészkedtek, félték ugyanis az aknáktól, hanem a szoros jobb és bal oldalán égne nyuló hegyek számtalan titkos, csempész ösvényén ereszkedtek le Verestorony állomás felé, amelyet tényleg fel is gyujtottak. A határnak, a vasuti sínek menti részén lévő magyar csendőrség, amint a lövöldözést meghallotta, a nagy határkapunál a vele szemben lévő 18 tagu román határőrséget „ohne weiteres” leölték mind egy szálig.

A „Kovács bácsi” családjával együtt szerencsésen megmenekült s tudom, hogy most már beletörődött báránya elvesztésébe, hiszen, ha a magyar katonák meg nem eszik hát román gyomorba jut a „Pista” s úgy van vele tudom ő is, mint a Lotrióra kedves asszonya, verestoronyi szeretetreméltó volt háziasszonyunk, aki a menekülés alatt, mikor eszébe jutott, hogy 5 hízója is otthon maradt, avval vigasztalta magát, az egyenként 700—800 koronát érő „neveljei” elveszése felett, hogy tan csak a mi katonáinknak volt eszük s a románok ellen biztonságba helyezték.

„S amennyiben a mi katonáink ették meg őket, váljak egészségükre, de ha az oláhok kezére kerültek, hát fulladjanak meg az első falatnál!” — Ugy legyen!

A Nagyszebenből való további menekülésről s a szebeni jelenlegi állapotokról majd legközelebb közlöm naplójegyzéseimet.

Augusztus 27-én éjjel az országot porától fehérén, a fáradtságtól elcsigázottan vonszoltuk magunkat tovább, tovább, előre... Már ekkor

lelki szemünk előtt tebegett mint egy Igezet földje a boldog, szelid Dunántúl s az opalizáló felülettű csodás magyar tengernek; a Balatonnak képe. Szeptember 3-án már mindnyájan együtt voltunk Veszprémben s rá pár napra a lelünk bódultáig szivtuk be a Balaton szépségeit.

Istenem! Itt ülve az almádi kikötő hidon, elmerülve a végtelen csendben úgy tűnik fel az a verestoronyi éjszaka, mint egy álom, egy gonosz, gyötrő álom s oly nehéz itt elhinni, hogy az Ott szőke vízé dúvadték agyonvert román bestiák hulláit hőmpolygati Románia felé s hogy a Lotrióra kristálytisza vizét biborosa festette az emberek vére...

A kelő hold ezüst hidat ver a Balatonon, a lelkem átkél rajta imbolyogva és megy-megy messze Erdélyország felé s zokogva borul le a vérzátott földre... Lotrióra völgyre...

Dr. Ribó Zoltán.

GONDOLATOK.

Másoknak eszméit és gondolatait feldolgozva szellemileg átszajátítani szabad, de feldolgozatlanul elsajátítani nem szabad.

Valamint a szokatlan világosság bántja a gyöngébb szemeket, úgy minden ismeretlen új igazság bántja az embereknek megszokott régi gondolkodását.

Nevelő gyermek és síró nő arcában az öröm és bánat legszebb költészeté van kifejezve.

Nem vitatkozás, hanem elmélkedés által lehet az igazságot feltalálni.

hanem a vérség és a közös turáni származásban rejlő hivatásérzés, amely a történelem ködében eddig is fölöttünk lebegett és láthatatlanul is összekötött bennünket.

A testvéri találkozásnak annál inkább örülhetünk, mert e dicső szövetséget mindenütt fényes győzelmek koszorúzzák. Keservesen csalódtak azok, akik azt remélték, hogy a magyar birodalom azonnal széthullik, amint az első kozák megjelenik a Kárpátok hőkoszorúján bécscén. Vasóklünkkel mutatjuk meg, hogy még nem nyulat szül Nubia párdauca; e történelmi erőfeszítésünkkel, hősi küzdelmünkkel, az ősi nemzeti géniusz e gyönyörű revelációjával bizonyítjuk be, hogy még a belső pártoskodás és egyenetlenkedés se gyengített el, sőt most nyitunk utat nemzetünk jövője felé, amelyről akarjuk hinni, hogy boldogabb és magyarabb lesz, mint a multunk. A „beteg ember“-nek is volt még ereje kibontani a zöld lobogót, kirántani hüvelyéből elrozsdásodott hirt kardját s ma már Kaukázus bércei, Szaloniki várfalai és az egyiptomi gulák visszhangozzák a török ágyuk haragos dörgését. Bulgária is kilépett az ismeretlenség homályából, tényezővé lett Európa és a kulturvilág intezésében. Volt bölcs politikai belátása és bátorsága a veszedelmesen terjeszkedő orosz hegemonia ellen fordulni, amely a sziafivizmus hazug jelszava alatt támadt a kis államok önállósága ellen. Megmutatják fegyvereik erejét azokkal szemben, akik alattomosan akkor támadtak rá, mikor az a vérvésztegtől már elgyengült. Fényes diadalok után ma is erősen vágják a rendet Dobrudzsában és e diadalut bizonyára egy dicsőséges jövőnek, Nagy Bulgária jövőjének kapuját fogja megujtani.

A közös veszedelem újra összehozta a három kardot, a szenvedések véres viharában újra egymásra találtunk, most már csak arra kell ébren vigyáznunk, hogy az összekötő kapcsolat többé semmiféle ármánykodás el ne vágassa. Ápolnunk kell a testvériség tüzeit, állandóan ébren kell tartani a rokonság, hivatás és érdek közösségének tudatát és akkor remélhetjük, hogy a kölcsönös támogatás és megértő együttműködés még egyszer földeríti a turáni népek jövőjének rózsás hajnalát.

A Vörös Kereszt gyűjtése.

A Vörös Kereszt Egyesület arra kért bennünket, hogy azokat az adományokat, melyeket az egyesület hűgtagjai gyűjtöttek ezuton nyugtázzuk. A kérsnek eleget teszünk. Itt közöljük az első csoport gyűjtését, melyet *Csolnoky Ferencné*, özv. *Langer Alajosné* és *Szélessy Dánielné* vállaltak el.

Báró Hornig Károly bíbornok-püspök 1000, **Hunkár Dénes** 100, **Hunkár Dénesné** 50 korona, **Kránitz Kálmán**, **Peller Pál**, **Kauzli Dezső**, **dr. Rada István**, **Ádám Iván**, **dr. Molnár Dénes**, **dr. Redey Gyula**, **Reiner Gyula**, **Néger Ágoston**, **Simon György**, **Rosos István** 100—100, **Perényi Antal**, **Szabey Dezső** 50—50, **dr. Radványi Viktor** 10, **dr. Beóthy István**, **dr. Hoss József**, **dr. Luttor Ferenc**, **dr. Guthell Jenő**, **dr. Sárközy Lajos**, **dr. Vegele Lajos**, **Luksics Imre**, **Kiss István**, **dr. Kis György** 5—5, **Ghimessy Mária** 20, **N. N. 10**, **Postási Gyula** 10, **Bokrossy Viktor** 2, **Winter Sándorné** 10, **Steiner Jenő** 20, **Forszt Józsefné** 10, **Rosenberg Mór** 10, **Punka Ferencné** ruhát, **Regényi Rezső** 4, **Bakos Kálmán** 10, **N. N. 1**, **Rothauser Samuné** 10, **Gunszt Ignác** 10, **Szente Gyuláné** 6, **Krausz József** 10, **N. N. 2**, **N. N. 1**, **N. N. 4**, **ifj. Lówy Béla** 1, **Veszprémi Takarékpénztár** 100, **Czerniak Lipót** 10, **Hamburger Sándor** 20, **Steinbach Mártonné** 1, **Steiner Mór** 5, **K. L. 6**, **Técsey Iuska** 6, **Schillerné** 2, **N. N. 2**, **Angoi Áruház** 1, **Kelemen Imréné** 20, **N. N. 2**, **Fekete Gyula** 10, **N. N. 2**, **Kálmán István** 2, **N. N. 2**, **N. N. 2**, **Bundics József** 1, **Rikóthy Edéné** 10, **N. N. 1**, **Hordósy Endréné** 10, **Mezriczkyné** 2, **Korai Arnoldné** egy kabát és 4, **Boros Andorné** 4, **Siklósi Béláné** 3, **Istvánffy Miklósné** 6, **Homicsoné** 3, **Nagy Lászlóné** 20, **Popper Samuné** 2, **Korein Miksáné** 2, **Kentner Rezső** 4, **Neu Anna** 6, **Lantos Dezső** 5, **Weisz V. Mór** 5, **Becske A.**—**4**, **Rothauser Gézné** 4, **Dittrichstein Ilona** 1, **Rothauser**

M. Miksa 20, **Fodor Ferenc** 20, **Bokrossy Ferenc** 50, **Hajek Ede** 2, **Obliatt Rudolf** 50, **Közgazdasági Bank** és **tp.** 40, **dr. Köves Jenő** 10, **dr. Rosenthal Sándorné** 10, **N. N. 1**, **Kéz Vilmosné** 1, **N. N. 2**, **N. N.** —50, **Dózsa József** —70, **Kocsuba Emil** 5, **Szemerey** 1-50, özv. **Varhanek Istvánné** 3, **Ritter Lőrinc** 4, **dr. N. N. 10**, **dr. Kruppa Istvánné** 20, **dr. Csete Antainé** 20, **Róna Ármin** 50, **Wellner Gyuláné** 5, **Schamschula Rezsóné** 10, özv. **Kácer Samuné** 10, **dr. Rosenberg Jenő** 6, **Szalai Mór** 5, **Hermann** 4, **Egyed János** 3, **Szélessy Dánielné** 10, **dr. Csolnoky Ferencné** 20, **Erdős Beláné** 20, **dr. Vértesy Gyula** 6, **Langer Alajosné** 10, **Berger Arnoldné** 50, **Piarista rendház** 36 K-t. (Folytatjuk.)

A kötőgyár gyűlése.

A helybeli kötőgyár f. hó 19-én **dr. Óvári Ferenc** elnöklésével választmányi ülést tartott. A tárgyalás alá terjesztett indítványok a kötőgyár örvendéses fejlődését igazolják. De igazolják egyúttal a gyakorlati, helyes vezetést is, mely a kibővített új gyár jövőbeli fejlődésének hathatós biztosítéka.

Dr. Sári János, a gyár ügyvezető igazgatója bejelentette, hogy a rózsahégyi fonógyár az összegyűjtött fonághulladékokból újra font mennyiség nagyobb részét, minthogy 4800 kgot megküldött. A gyár üzemet tehát ez az anyagszaporulat is hosszabbítja.

A gyár újra beállította hajtóerőül a kölcsön-gépet. Ez két okból is előnyös. A délutáni vilamos áram miatt a munkásnőket a késő esti órákig kellett foglalkoztatni. Így későn kerültek haza is s ez a fogeli utcajárás erkölcsi szempontból is veszélyt rejtgetett. De a nappali áram nagyon drága is. Mihelyt az összes kötőgépek újra üzembe helyezhetők lesznek, gazdaságosabb lesz a kölcsönkép működtetése.

A bécsi Lederer-cég *öten* gépegységet ajánlott a gyárnak megvételre. **Dr. Sári János** és **Hirschfeld Béla** igazgatók személyesen győződtek meg a gépek minőségéről. Véleményük szerint a gépek teljesen beleillenek az új gyár terveibe. Alkalmasak finomabb s vastagabb árúk készítésére. Sőt az utóbbi munkára felszerelhető gépek a mostani helyiségben is üzembehozhatók s így az ár egy részét megkereshetik. A gépek ára 62 ezer korona. Ha a vétel sikerül, a gépeket október 1-ére szállítják.

A két igazgató ugyanezen alkalommal nagyobb mennyiségű nehéz fonalat is szerzett. Szükséges ez az új gépek hasznosítása végett is, meg azért is, mert a kötött árúk értéke a háboru után se száll alá hirtelen. Minden kötőgyár nagy készletet halmoz föl s így a veszprémi gyárnak is lépést kell tartania.

Szó esett még másik két gépnek megszerzéséről is. Az igazgatók bemutattak egy kötött mellényt. Hasonlók készítéséhez két gép szükséges. A gyár most is készít ilyeneket házi gépen, de gazdaságosabb lenne a géppel, való előállítás. E két gép közül, amelyeknek ára 8000 korona, az egyik lábvédőt is készít, ami még mindig keresett cikk.

A két igazgató bécsi tartózkodása alatt alkalmat talált, hogy egy hasonló szakmabeli brünni nagyiparossal a gyárat érdeklő dolgokról tárgyaljon. Különösen két dolog merült föl, amelyek az új gyár keretében hasznosra létesíthetők: a fonálkészítés és kokszfésztés. Mindkettő szükséges volna s a körülbelül negyvenezer korona befektetést a gyár előnyére gyümölcsöztetné. A választmány meghatalmazta a két igazgatót, hogy ebben az ügyben személyes információkat szerezhessenek s minden szükséges előkészítést megtehesse.

A választmány az előterjesztett ajánlatokat örömmel tudomásul vette, az említett gépek megvételét elrendelte s a két igazgatónak faradozását megköszönte.

Dr. Sári János végül bejelentette, hogy az új gyár tervét, illetve annak ipari berendezését újra átdolgozta s a bécsi híres cég-főnököknek, **Léderer Felix**nek bemutatta s átadta. Felhatalmazást kért, hogy a majdan visszaküldött terveket külön-külön szakértők által részletesen kidolgoztathassa, hogy így, minden részletében készen állva kerüljön az építőmester elé.

Hirschfeld Béla örömmel tudatta a választmánnyal, hogy az a terv, melyet **dr. Sári János** kidolgozott s amelyről a maga ismeretes szerénységével még említést is alig tett, a monarchia egyik legtekintélyesebb szakértője: **Léderer Felix** szerint pompás, kitűnő terv. A legkiválóbb szakmérnöknek is dicsőretnet szerezne. Ha ezt a be- és elrendezést az új gyárban sikerül megvalósítani, akkor nem lesz arra szükség, hogy más gyárakat megsemmisüljenek. Ez a gyár akkor a legmodernebb, legelső gyárak élére kerül. A választmány ezért a szép sikerért, — mely a gyár jövődjének fényes, biztató távlatát is szem elé vetítette, — **Sári János** igazgatót meleg üdvözléssel tüntette ki.

H I R E K.

— **Adomány.** Bibornok megyéspüspök ur **Öminenciája** a Veszprémben lakó erdélyi menekültek felségélyezésére 1000 koronát adományozott.

— **Elismerő oklevél.** A hivatalos lap közlése szerint a király a pénzügyminisztert felhatalmazta, hogy mindazoknak, akik az 1914. évben kitört világháboru dicsőséges megvívhatása érdekében kibocsátott magyar állami hadikölcsönök sikerének előmozdítása körül kiváló tevékenységet fejtettek ki s ezáltal a hazának jeles szolgálatokat tettek, elismerő okleveleket állíthasson ki. A m. kir. kormány ebből az alkalomból bibornok püspök ur **Öminenciájának** is kifejezte elismerését az említett oklevéllel.

— **Vaskereszt.** A német császár **Treiber Károly** és **Tóth Kálmán** 31. h. gyalogezredbeli őrnagyoknak, továbbá **Kálmán Imre** 31. h. gy.-e.-beli és **Csikvándy Béla** 7. h. t. ágyusezredbeli századosoknak és **Baranyai Rezső** 31. h. gy.-e.-beli főhadnagynak a vaskereszt 2. osztályát adományozta. A király pedig megengedte, hogy ezt elfogadassák s viselhessék.

— **Adomány.** **Dr. Császár János** prelátnak 1000 koronát küldött a veszprémi Szt. Vincze egyet szegényeinek. Hálás köszönetet mond érte az elnökség.

— **Részvénytílatkozatok.** **Reiner Gyula** székesegyházi kanonok halála alkalmából még a következők fejezték ki részvétüket a káptalannak: gróf **Széchenyi Miklós** nagyváradi l. sz. püspök, gróf **Széchenyi Ernő** és családja, gróf **Széchenyi Aladár**, **Inkey Pál** báró, **Matyaszko** Tivadár ungvári prépostkanonok, **Krollér Miksa** zalavári apát, **Sebők Vilma** az irgalmas nővérek tartomány főnöknője, **Aronffy Ferenc** az íreg. nővérek magyar tartományi igazgatója, **Ghimessy Mária** az angol-kisasszonyok helybeli főnöknője. Szulok község képviselőiben **Frey Géza** piebános, a kántorantitő és a község biraja jelent meg.

— **Kitüntetések.** Ő cs. és királyi Felség elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőreli elismerés tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül: **Spolarich Aladár** tart. hadnagynak, **Bubik Lajos** szkv. főhadnagynak és **Fekete Odón** népf. főhadnagynak; — az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismeréséül: **Hahn Aladár** népf. főhadnagynak; — az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül: **Varsányi Levi** népf. főhadnagynak. — A hadvezetőség adományozta az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül: az I. oszt. vitézségi érmet **Baka István** népfőkelőnek, a II. oszt. vitézségi érmet **Moldován Zoltán** tart. zászlósnak és **Fehérvy László** népf. tizedesnek.

— **Veszprémvármegye költségvetése.** Dr. Végely Kálmán alispán a vármegye 1917. évi közigazgatási, árva- és gyámhatósági költségvetési előirányzatát a törvényhatósági bizottság szept. 11-iki közgyűlése elé beterjesztette. Az előirányzat ez: rendes bevételek 378.954 K; rendkívüli bevételek 19.036 K; összes bevételek 397.990 K; rendes kiadásokra 378.954 K; rendkívüli kiadások 19.036 K; összes kiadásokra 397.990 korona. A közgyűlés ez előterjesztést az állandó választmány javaslata szerint elfogadta.

— **A veszprémi jótékony nőegylet** ha egyéb akadály közbe nem jő, a jövő hó 7-én tartja meg rendes közgyűlését. Az egyesületi ügyeken kívül megbeszéli egyúttal a menekültek érdekében szükséges teendőket.

— **A vármegyéről.** Dr. Végely Kálmán alispán f. hó 25-ére a vármegye főszolgabíráit, valamint a városok polgármestereit értekezletre hívta egybe. Ez alkalommal megbeszéli a gabona rekvirálás érdekében kiadott rendelet végrehajtási módjait, valamint a termelők gazdasági szükségleteinek mértékét. Az értekezleten előterjesztik a helyi gazdasági intéző bizottságok idevonatkozó véleményét is.

— **Csatornázás.** A város megkezdte a Jeruzsálem-utca csatornázását. Azért előzte meg ezzel a Csermak- s Kerekcsut-utca csatornázását, mert a csőkészlet e sokkal rövidebb szakaszra volt elegendő. Ime, a tanács beváltja ígérteit, hogy a lehetőség szerint a háború alatt is folytatja a csatornázást. Valószínűnek tartjuk, hogy a csatornázással együtt jár a gyalogjárók s utcák rendezése is, mert hiszen a csatorna a föld alatt húzódik meg, az utcák rendezettsége ellenében a földszinten, szem előtt hivalkodik.

— **A menekült gyermekek cipője és ruhája.** A városi hatóság összeírta a menekültek gyermekeit, akik lábbaire szorulnak. Százhatvanhárom gyermeket írtak össze. A ruhahiány pótlására is megtörtént az előkészület. A polgármester lapunk útján is kéri azokat a családokat, akik bármely nembeil levett ruhában bővelkednek, hogy juttassák el a szegény menekültek részére a gyűjtőbizottság vezetőségéhez, Koller Sándorné urnőhöz.

— **A veszprémi gyermekvédő liga.** A veszprémi gyermekvédő liga a folyó tanévben 9 olyan hadiárvt gyámolt, kiknek édes apja a harc-téren elesett. Közülük 4 vidéki és 5 helybeli. Itt jegyezzük meg, hogy az országos gyermekvédő liga felhatalmazta a veszprémi főkegyesületet, hogy Erdélyből menekült 10 középiskolai tanulót vegyen gondozás alá. Az ellátásért fizetendő költséget az országos központ fedezi.

— **A menekülteknek.** Erdős Béláné az erdélyi menekültek részére havonként 20 korona adományozását ígérte be: — Ugyanerre a célra Berger Arnold havi 10 kor.-t helyezett kifizetésbe. Mindkét adomány a vöröskereszt egyesület pénztárába folyik be.

— **Beírás a főgimnáziumban.** A helybeli főgimnáziumban a beírás szept. 29. és 30.-án, a „Veni Sancte” pedig okt. 1-én lesz. A rendes tanítás okt. 2-án kezdődik.

— **Menekült középiskolai tanulók.** Ha valamely községben vagy városban középiskola van, az Erdélyből menekült középiskolai tanulók minden díj nélkül fölveendő. Ha a menekült tanulók száma oly nagy, hogy az iskolában el nem férnek, vagy miattuk párhuzamos osztályokat kellene felállítani, akkor a kultuszminiszter a menekült tanártestületet abba a községbe vagy városba utasítja s ezek váltakozó rendszer szerint tanítják a menekült tanulókat. Ha pedig valamely községben csak néhány menekült középiskolai tanuló lenne, úgy a miniszter abba a községbe a menekült tanárok közül a szükséghez képest egy vagy több tanárt rendel ki, kik ezeket a diákokat külön osztályok tanítják. Ha pedig csak egy vagy két ilyen tanuló lenne a községben, úgy legcélszerűbb, ha szülőivel, vagy hozzátartozóival oly városba megy, ahol középiskola van. Itt aztán ellátásáról társadalmi vagy állami uton gondoskodnak.

— **A városi buza.** A veszprémi káptalan gazdasági megkezdte a városnak átengedett buza szállítást. Azok a fogyasztók tehát, akik előjegyzettek magukat, érdeklődjenek a városi számvévi hivatalban. A buza az előjegyzés sorrendjében lesz átvehető. Buzavétele a város új jelentkezőket is elfogad. Ugyanis nagy a valószínűség, hogy kedvező szállítási viszonyok közt a város

annyi búzát szerezhet, hogy az ujonnan jelentkezőket is elláthatja. Kötelezettséget azonban nem vállal. Az új jelentkezők is a számvévséghez forduljanak.

— **Hustalan és zsirtalan napok.** Pénteken kormányrendelet jelent meg, mely korlátozza a hus és zsir használatát. Szerdán és pénteken tilos a hust akár nyers, akár feldolgozott állapotban forgalomba hozni. Ugyanezen a napokon tilos ételek kiszolgáltatására szolgáló üzletekben és üzemekben hus felhasználásával készülő ételeket előállítani, vagy kiszolgáltatni. Más napokon fogadókban, vendéglőkben és más étkező helyeken egy étkezésre egy személynek legfeljebb egy *husélt* szolgálhatnak ki. — Hétfői napokon fogadókban, vendéglőkben és más étkező helyeken tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához zsir (vaj, növényzsir, növényi olaj, vagy bármely más zsíradék vagy olaj) felhasználása szükséges.

— **A régi időjelzés.** Október 1-én újra visszaáll a régi időjelzés. Az óra mutatóját a jövő vasárnapra virradó éjfel, éjfel után 1 óraker visszaigazítják éjféli 12 órára. A helybeli kavenazakban tehát a pasások e napon *kétszer* kimaradhatnak egy óraig.

— **Utcarendezés.** A városi hatóság terve vette az utcák és gyalogjárók rendezését. Mar hetekkel előbb megbizta a gazdasági hivatalt, hogy a szükséges anyag- és kézimunka-mennyiséget állapítsa meg s azt is, hol leg sürgetőbb a rendezés. A munkát az őszi vetés befejeztével kezdik meg. A fedőanyagot közmunkaerővel vagy fuvarosokkal hordatják. A városnak körülbelül 6000 korona áll rendelkezésre s így, egyelőre csakis ennyi összegig terjeszkedhet. A város megcsináltatja betonból a gyalogjárók szegélyét is, ha az egész utca háztulajdonosai kéri s a fele költséget vállalják. Ez azonban csak akkor kerülhet sorra, ha a város elégséges cemenethez jut.

— **A menekültekről.** Veszprémvármegye területén 2800 erdélyi menekült tartózkodik. Ellátásukra a belügyminiszter ez ideig 50 ezer koronát utalt ki, társadalmi uton 20 ezer korona áll e célra rendelkezésre. — A menekült vármegyei és községi tisztviselők fizetésüket a helybeli adóhivatalnál felvehetik; a hadisegélyeket ugyancsak kiutalják mindazok részére, akik igényüket igazolni tudják. Dr. Végely Kálmán a menekültek érdekében vármegyészerte gyűjtést rendelt el, a belügyminiszter pedig megengedte, hogy javukra cipők adományozására társadalmi uton mozgalmat indítsanak. Akiknek kinőtt gyermekcipők vannak s nem használhatják, igen jó szolgálatot tesznek, ha a menekültek javára adományozzák. A miniszter a menekültek nyilvántartásával a Vörös Keresztet bizta meg. Érdeklődők annak központi irodájába forduljanak. (Budapest, Váci-utca 38. sz.)

— **Városi burgonya.** Az alispán a burgonyaközvetítő iroda útján óhajtja kielégíteni a szükségletet. Kerdest intézett erre nézve Veszprém városhoz s kérte a szükséges mennyiség bejelentését. A polgármester azonban már előzetesen a káptalantól kért 8 waggon burgonyát s azt véli, hogy ezzel egyelőre a közszükségletet kielégítheti.

— **A meztlábások.** A fecskefiókok felcseperedtek s messze, déli tájakra költöztek. Ahol zöld, virágos a vidék, enyhe s baizsamos a levegő, tüzes, melegető a nap sugar. . . Velük tartott a golya, meg a többi kenyekedő is. . . Csak a pipiske, meg a jobbágyfajta szürke csuri maradt itt, es még mutatónak néhány tarka tolu is. Hiszen van eresz-alja, szalmabuvóhely, odvas fa. S van egy-két jó lélek is, aki madarodt rak védelmül a téli hideg ellen. . . De itt maradtak még a mi kedves, meztlábos fiókaink is. . . Kik arvak, mert apatlanok, árvak, mert apa-nyával együtt is szegények, elhagyottak. Akiket, — hiszen virágok ők, — feltenünk kell, hogy elhervasztja az őszi dér. Akik már is, ezekben a csunya, őszi esős napokban sipogó szájjal, veresedő lábbal dideregnek. S akikre nemsokára leesik a hó, rákeményedik a fagyos utcasár s el lesznek zárva pajtások, kedves, meleg helyüktől: az iskolától. . . Itt maradtak a szegény iskolás gyermekek, ráhagyatva mások: a boidogabbak, szerencsésebbek, gazdagabbak jó szívére, segítségére. . . Az ősz hivatalosan is beköszöntött. A ber-es hónapok egy-két hete elteltel ugyan még őszirozás, derűs, melegető napokkal, de az esti hűvösösekben ott kísért már a meztlábos gyerekseregnek íjesztője s sok-sok szegény családnak gondszelője réme: a téli hideg. Gondoskodjunk tehát hatóság is, társadalom is jó előre a szegény, meztlábos iskolásokról. Hiszen, ha magukra marad-

nak, néhány hét múlva felére apad az elemi iskolába járók száma. S vajjon ki segítsen rajtuk? Uram Istenem, hát a tehetősebbek s maga a város. Lehet másoknak jobb gondolatuk, hozakodjanak elő. Mi azonban azt hisszük, hogy a tavalyi mód nem vezetett teljes sikerre. Sok szegény gyermek maradt cipő nélkül az iskolások közül. Többen pedig urhölgyek protekciójával jutottak lábbelhez. Nem utaról-utára, hanem az iskolákban kell összeírni a cipőtlen, szegény tanulókat. Mert ezek az elsők s utánuk következhetnek a kisebbek. Városi s nemzeti érdek, hogy gyermekeink iskoláztatását szegénység meg ne akasztassa. A város szép összegetek juttatott nemes célokra a közéletmezési pénztár terhére. Ez azt jelenti, hogy a közéletmezés hozott valami hasznót. De helyes is, hogy hozott, mert ezer szükség van rája. De mégis csak legnagyobb jussa van ahhoz a szegénységnek. Hiszen nagyobb részt ők hozták össze a hasznót, mert leginkább ők szorultak s most is ők szorulnak hatósági közellátásra. Meg vagyunk róla győződve, hogy a város tanácsa ez idén is meleg szeretettel öleli munkakörébe a szegény gyermekek ügyét s egyetlen rászoruló iskolást sem hagy cipő nélkül. Jöjjenek azután a városnak segítségére az intézetek, egyesületek s a társadalom köréből a vagyonosok s így-össze fogva siessenek fölruházni a szegény, meztlábos iskolásokat. Az általános gyűjtés itt ilg vezet célhoz, hiszen egyik gyűjtés a másik után nagyon sok ajtóra rablincseli a „nem telik már-lakatot!”

— **Sertés és szarvasmarha.** A városi sertéshizláló keszlete fogytan van. A tanács ujabban 5—600 db sertést állít hizlalóba. Ez persze csak január s február táján lesz kész ám. December hónapra a polgármester nagy fogyasztást nem is számít, mert ekkor van a házi dísznótorok szerezése s tavaly is Bécsbe kellett elszállítani — helyi fogyasztás hiányában — a hizott sertések legjavát. A városi hatóság szarvasmarhát is vásárol hizlalóba. A polgármester nagyobb számú erdélyi marhára tett előjegyzést a hadiállatbizottságnál. Most pedig egy szakértőt küldött Nagyváradra, ahol az egyik gyűjtőtelep van, hogy az állatok minőségét s használhatóságát megállapítsa. A város csak kedvező értesítés után ejti meg a vásárlást.

— **A menekült iskolások tankönyvei.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy az Erdélyből menekült tankötelesek számára szükséges tankönyveket társadalmi uton szerezhessek be. Ha ez nem lenne elég, úgy a miniszter maga fizeti a költségeket.

— **Bab meg szalonna.** Nemcsak e cimben, hanem a táiban is összeférnek. Polgármesterünk azt akarja, hogy egyikben se legyen hiány. Rendelt egy waggon füstöltzalonnát s ha megküldik a hatósági szék szolgáltatja ki. A Haditermény pedig egy waggon babot már ki is utalt. A város-házán osztják szét legalább is 5 kgos kimerésben. Hogy mikor, majd falihirdetményben közlik.

— **Menekült tanítók figyelmebe.** Az erdélyi román betörés következtében menekült tanítók közül az államiak és községek azonnal jelentkezzenek annak a vármegyének kir. tanfelügyelőségén, ahol tartózkodnak, hogy esetleges beosztásuk iránt a tanfelügyelőség intézkedhessék. Az ilyen beosztott tanítók nemcsak teljes fizetésüket megkapják, hanem azonfelül annak meg 75%-át is pótdíj címén. A hitfelekezeti tanítók jelentkezzenek illetékes egyházi főhatóságuknál, hogy ők is elhelyezhetőek legyenek. Az ilyen hitfelekezeti tanítók, akik mint helyettesek fognak működni, rendes fizetékigészítőt és háborus államségegyükön kívül még 800 kor. helyettesítési pótlókat is élveznek az államkincstár terhére. Jól teszik ezek a tanítók, ha a tartózkodási helyük kir. tanfelügyelőségén is jelentkeznek. Így gyorsabban munkához juthatnak.

— **Színházi iroda jelentés.** A színháznak és egyúttal Veszprémnek is kedves vendégei lesznek a székesfehérvári színházi Bizottság érdemes tagjai, akik testületileg jönnek a mai *Mágnás Miska és Rip van Vinkle előadásokra*, hogy megismerkedjenek az ujonnan szervezett társaság képességeivel. Ugy értesülünk, hogy a Szinpartoló Egyesület kollegiális szeretettel várja és fogja katalauzolni a szomszéd város átránduló előkelőit, akik között néhány urasszony is érdeklődéssel kíséri a Bizottságot munkájában. Egyre fokozódó érdeklődéssel juttatják el az évad utolsó bétéhez. A hétfői — Ördög — előadása nyitja meg a bucsu het másorát. A címszerepet Fodor Oszkár játssza, de Hevessy Mariskával, Császár Kamillával együtt

jon az életének, a nők választójogáért küzdök csoportjába lép. A faun azonban őt is boldoggá teszi. Felbreszti benne a már fogyni kezdő nőies érzést és társnői zajos csoportjából a dugdaggá lett lord karjaiba vezeti. Vivian gazdag leány és így előkelő férjért akar venni magának a jövő szezonra. Eleinte Stombury a jegyese, majd Silvani herceget választják a számára, de Silvani maga az álnév faun, Stombury pedig már Alexandráé; így a jó faun szerelmet kelt a lányban a szegény, de tehetséges festő, Overten iránt s mindjárt kompromittálja is őket, mert e társadalomban ez a legbiztosabb módja a házasság kierőszakolásának. Pénz és művészi hírnév is valami, azok mellett is boldog lehet a szerelem. Hogy Vivian anyja se sajnálja füstbement nagyralátó terveit, visszaemlékezeti pénzen elcsereit szerelmén, életének sivárságára s mivel őt már nem boldogíthatja régi szerelmével, Crodock ural. egy felemelő gondolattal kárpótolja, hogy a szerelem árán szerzett pénzzel most visszavásárolhatja leánya számára az ő elvesztett boldogságát. Az uszoris gyalázatos, de a törvényes formák miatt mégis erényes szerződést fogvaival összetépi, de hogy a lecke neki se fájjon, bő kárpótlást ígér. Most már a faun levetheti frakkját és hercegi címét, mehet vissza a természetbe, a meleg napsütésbe. Mindenki jó üzletet csinált; borralvaló a portás fogadásai is mind bevágnak.

Sok egészséges gondolat, enyhe, de találó szatíra, poetikussá jelenetek, fordulatosan vezetett cselekmény teszik érdekessé a darabot. Jellemei jól rajzoltak, de az írő nem markol mélyebben az emberi lélekbe. Ezért nem szánt a szatírja sem mélyen, ezért lesz a megoldása is megakuvás, de erkölcsi felfogás dolgában a darab mégis sokkal érdekesebb közeli rokonánál, Molnár Ferenc Ördögének.

A Silvani herceggé lett faun szerepét Fodor Oszkár játszotta mélyen átgondolt és kifogástalanul megvalósított alakítással. Megjelenése, játéka, mozgólatai teljes összhangban állottak szerepének belső természetével. Külön elismerést érdemel az előadás kitűnő rendezéséért. Hevessy Mariska lady Alexandra fagyos szivtelenségét, elfojtott érzelmeinek küzdelmét, fokozatos felmelegedését, kitűnő rajongását szóialtatta meg hű jellemzéssel. Falussy István mindig helytálló, sokoldalú tehetsége lord Stombury szerepében aratott újabb sikert. A többi szereplőnek már kevesebb egyéni feladat jutott, de az összjáték pontosságáért, az illúzió zavartanságáért őket is dicséret illeti.

Szept. 19. *Legénybucsu*. Az operettet a régi szereposztással ismételték, csak Stefi szerepét vette át kissé készületlenül Vida Ilius.

Szept. 20. *Eva*. Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Willner és Bodanszky. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerette Lehár Ferenc. Félvilági hölgyek, könnyelmű urak léha világa s benne egy kis romantika, a gyárat öröklő, zajos multu Fjaubert és egy félvilági nő elhagyott, becsületlen munkánöv lett leányának szerelmi története adja a libretto tárgyát. A zene sokkal értékesebb a szövegénél; szépségének jelzésére elég a szerző neve. Az előadásban részt vett majdnem a teljes operett-személyzet; régi jó tulajdonságaikkal a fő erők, fogatekossaikkal a többiek. A címszerepét Albert Böske adta. Játéka, éneke sok értékes vonást mutat, de szeret kilépni a szerepből, aminek pedig operettben sincs helye. A zenekar meglepően jó volt.

Szept. 21. *A névtelen asszony*. Színmű 3 felvonásban. Írta Bisson. Fordította Bródy Miksa. Amit megirt Tolsztoj Elő halott-jában a családját elhagyó s lezüllött férfi tragikus sorsáról, annak ellenképét írta meg Bisson e darabjában, a férjét és gyermekét hűlenül elhagyó, lezüllött nőről. A dráma alap gondolata kétségeltlenül Tolsztoj hatáására vall, de kialakítása, cselekménybe foglalása néhány egyező vonáson kívül eredeti. Két ember súlyos tevédeése és bűnhődése alakul megrázó tragédiává, amelynek azonban egy jelentékeny sépségihája van. Nincs meg a lélektanilag nyilvánvaló összefüggés Fleuriót bűne és következményei között. Szenvedélyes és megcsalt szerelme, de talán még inkább sértett büszkesége könyörtelenné teszi ugyan bűnbánóan visszatérő nejével szemben, nem engedi meg neki, hogy betegesen fekvő kis fiát megnézhesse, sőt a szánalomnak legkisebb jele nélkül durván liz el magától, de még az így előzőtt nő lelkialapota sem lehet magábanvéve kényeszerítő, sőt lélektanilag elegendő ok sem arra, hogy egy gyermekért szerető anyja a festett életbe rohanjon. Ez Jaquelinének saját bűne, amelyért méltán lakol. Igaz, hogy sorsában férje

hajthatatlanságának is része van, mégis hibás az írő felfogása, amikor e sorsért a felelősséget teljes aránra a férjre hárítja, még akkor is, ha már a nő első elbukását is a férj zárkózott, komoly természetével magyarázza, akinek szenvedélyes, de önző szerelme nem alakult át megérett, gyengéd, lelkeket összeforrasztó barátsággá.

Fleuriót hibás-ívtól, a bűntetésben tul ment az igazság határain, durvasága már bűn s ezért lelkiismeretében csakugyan felelős mindenért, ami e tettével kapcsolatban következik, de érezzük azt is, hogy a sorsnak, mely rá zudul, nem csak ő volt a kovácsa. Ez pedig már hiba a drámában, még ha egyszerűen színműnek nevezi is az írője. Az írónak a nővel szemben elfogott, hibás felfogásából következik, hogy a megoldás sem kelt zavartalan megnyugvást. A nő sorsát úgy oldja meg, amint az a színműnek nevezett középfajú drámákban szokás, a férfit pedig meghagyja tragikusnak. Az asszony megtalálja fiát, a gyermeki szeretet mindent megbocsát és elfelejtő melege kibékíti hosszú szenvedéseivel, multja eltörlődik a pillanat boldogságában, a fia csókja megtisztítja a szennyfőt, amelybe maga rohant bele, míg Fleuriót, akiben kegyetlen tette után azonnal felébred a megbocsátás, a szerelem nemesebb érzése, aki husz év szenvedést között bűnhődött és iparkodott jóvá tenni a hibáját, csak a holt asszonyt láthatja, a megbocsátás szava, a kibékülés csókja már nem lehet az övé.

Hevessy Mariska játéka tragikus erőben kiváló, jellemzésben igaz, kitérésében megrázó volt. Csak a második felvonás könnyelmű nemtörődöm-séget, feledést látszó jeleneteiben kellett volna jobban éreztetnie a külszin alatt lappangó, keserű gunnya vált önmegvetését. Falussy István Fleuriót tragikus szerepében is kiváló színeznek bizonyult. Fodor Oszkár, a züllött Laroque-t jellemezte találó vonásokkal. Körner Rezső játéka (Raymond) eleinte kissé nehezkés és merev volt, de utolsó jelenetét igen jól játszotta meg. Bántó volt Gulyás Menyhért sajtóságos taglejtése és hanghordozása és Takács Antal vádoló beszéde alatt a sugó szaválása. Jók voltak kisebb szerepeikben Csipkés Vally, Filó Ida, Homokay Gabriella, Pesti és Erdélyi.

Szept. 22. *A derék Fridolin*. Bohózatos operette 3 felvonásban. Írta: Georg. Okonkovszky. Fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét szerette Max Gabriel. Inkább csak énekes bohózat, amelynek a hosszabb énekszámok többet ártanak, mint használnak, mert az események gyors folyását sokszor elakasztják. Ebben egyébként a szereplők nagy részének bizonytalansága is segített. Gulyás és Gulyásné, Vida Ilius, Koronkay Rózi, Pesti, Körner, Szalontay, Csipkés Vally, Filó Ida játszóitak nagyobb szerepeket.

A háboru krónikája.

Szeptember 17. Döntő győzelem koronázta Dobruzsában az ügyesen és energikusan vezetett hadműveleteket. A német, bolgár és török csapatok üldözik a megvert orosz és román haderőket. — Fogarasnál egy román ezredet, mely átkelt az Oiton, visszavertünk. Kóhalomtól északra biztósított csapataink sikerrel állták meg a harcot. — Az olaszoknak legerősebb tüzérségi és aknavető tüzéll támogatott gyalogsági támadásai ujra a Wippach és a tenger közt levő egész arcvonalra irányultak. Ötszáz olaszt foglyul ejtettünk, három géppuskát zsákmányoltunk. — A Cseremosz felső folyásánál helyenként heves gyalogsági harc. Tersztyánszky vezérezredes hadserege nehéz tüzérségi tűz alatt áll. — A Somme-csata tegnap különösen heves volt. Körülbelül husz angol-francia hadosztály a legnagyobb hevességre fokozott tüzelés után az Ancre és a Somme között levő arcvonal ellen erős támadást intézett. A németek hat ellenséges repülőt lelőttek. A Maastól keletre a harci tevékenység néhány sikertelen kézigránát-támadáson kívül mérsékelt keretek között maradt.

Szeptember 18. Az orosz harcvonalon az ellenség tegnap ujából rendkívüli erőfeszítést fejtett ki, hogy a szövetségesek vonalait meggingassa. A harc mindenütt a mi javunkra dönt el. — Hátszegtől délkeletre honvédszázadok és német osztagok sikeres előtörést hajtottak végre. Ettől eltekintve a Románia elleni harcvonalon nem történt jelentékenyebb esemény. — Erdélyben a románok Székelyudvarhely mindkét oldalán a küllői szakasz ellen tapogatózóva előnyomulnak. — A Karszt-fensíkon az olaszok éjjel-nappal folytatták támadásaikat. Harcvonalunk rendületlenül maradt. A leg-

északibb szakaszon az ellenség ereje hét eredménytelen előtörés után megbébnült. A Wippachól északra a Krnig terjedő harcvonalon a tüzérségi harc megélnkült. Egy tengeri repülőgéprajunk 16-17-re virradó éjjel a mestrei vasúti telepeket nehéz bombákkal sikeresen bombázta. — Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadseregénél és Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregcsoportjának északi szárnyán az élénk harci tevékenység tovább tart. A Somme mellett tartós csata tovább folyik.

Szeptember 19. Tegnap hét román ágyut és több géppuskát zsákmányoltunk. Fogarastól délkeletre az ellenség harc nélkül bevonult Kóhalomba. — A megvert oroszokat és románokat, akik a szövetséges csapatoktól üldözve, három napon át visszavonultak, a Rasova-Cobadinu-Tuzla általános vonalon előre eikeszített állásban ujonnan odavont csapatok vették föl. — A Kárpátokban az ellenség számos helyen támadott. A szövetséges csapatok mindenütt visszaverték támadásait. Lipnica Dolna mindkét oldalán az ott harcoló német csapatok egy ellentámadása az ellenség által tegnap elfoglalt állásoknak majdnem teljes visszavételét eredményezte. Balthmer gróf tábornok hadserege 16 tisztet, több mint 4000 embert elfogott és 15 géppuskát zsákmányolt. — Az olasz harmadik hadsereg tegnap megújította támadásait a Karszt-fensíkon levő egész arcvonalunk ellen. A szivós védők állásaikat a harc negyedik napján is megtartották. A Wippachól egészen Plava környékéig terjedőleg tart az élénk agyutüz. — A hatalmas Somme-csata rendkívül eikeseretett harcokra vezetett, amely a Sommetől északra a németek javára dönt el. A Maas-területen időnként élénk tüzharc folyik.

Szeptember 20. Bukovinában az oroszok folytatják támadásaikat. Dornavatról kétoldalt román hadseregrészek is együtt harcolnak. Ludovától délkeletre az ellenség harcvonalunknak egy keskeny részét kissé nyugatra szorította. Lipnica Dolnánál a német ellentámadás tovább tért nyert. Clausius tábornok osztrák és magyar és német csapatai átgázoltak négy egymás mögött levő vonalon és 31 orosz tisztet, 2511 főnyi legénységet foglyul ejtettek és 17 géppuskát zsákmányoltak. — Hátszegtől délkeletre a románokat Merisoron tul Petrozsény felé visszavertük. — A Karszt-fensíkon a tegnapi nap, miután a harcban álló olasz hadak támadó ereje láthatóan elfogyott, csendesebben telt el. — A Somme-területen a orosz időjárás behatása folytán nem volt nagyobb harci tevékenység. A tüzérségi tűz mind a mellett helyenként nagyon élénk volt. — 17-én, az egyesült orosz, francia és szerb csapatok eredménytelenül támadták a Florina körül levő bolgár állásokat. Az ellenségnek minden támadását a bolgárok ellentámadással visszaverték.

Szeptember 21. A románokat a szurduki szoroson át visszavetettük. Dobruzsában heves és váltakozó sikerű harcok folytak. Az ellenség állásában sietve odahozott erősítésekkel a legzavóssabb ellenállást fejté ki. — A Kárpátokban az ellenség a legnagyobb szivóssággal folytatja támadásait. Treztyánszky vezérezredes hadseregénél napközben az orosz támadó-kísérleteket már csírájukban elfojtottuk. Este Pustomity és Szeliov között az ellenség mélyen tagolt tömegeket vitt Marvitz tábornok német és magyar és osztrák csapatai ellen. Mindenütt visszavertük. — A Somme-menti csataterén különös jelentőségű esemény nem volt. — A Karszt-fensík ellen irányuló olasz ágyutüz időnként ujra megélnkült. Megállapítást nyert, hogy a fensík védelmezőivel a negy napos nehéz harc alatt 20 gyalogdandár, egy lovas hadosztály és 15 bersaglieri zászlóalj állott szemben. — A délkeleti harctéren nincs különös esemény. — A Belasica Planinától délre a bolgárok szeptember 17-én kivetkét az olaszokat Matnica és Poroj falvából és 5 tisztet, valamint 250 főnyi legénységet foglyul ejtettek.

Szeptember 22. Petrozsénytől délre a Vuikán-szoros mindkét oldalán emelkedő magaslatokat visszafoglaltuk. Nagyszabennél és Erdély keleti harcvonalán csak előrsi csatározás folyik. — Az Erdős-Kárpátokban az ellenség a legnagyobb szivóssággal folytatja támadását. — Az olasz harctéren nagyobb harc nincs. — A Sommetől északra Courtelettelten folytonosan tart a kézigránát-harc. A Maastól jobbra fokozott tüzérségi tevékenység mellett a Thiaumont-Fleury szakaszban az ellenség támadásait a németek visszaverték. — Florina környékén a franciák a bolgárok sikeres támadásai alkalmával jelentékeny veszteségeket szenvedtek.

KÖZGAZDASÁG.

A szarvasmarha ára.

Múlt számunkban egy, a gazdaközönség körében is féktélyes szerepet hordozó munkatársunk értesítésére megírtuk, hogy az élő szarvasmarha ára 25—30%-kal alább szállott, a mészárosok azonban ezt nem akarják észrevenni. Ez a hír nem volt cimezve sem névre, sem helyre. Általánosságban vonatkozott. Közleményünket egyik helybéli husvágó cég kifogásolta s kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak. Véleménye szerint a jó árú, aminőt a cég is fogyasztásra ad, inkább emelkedett s csakis a sovány marha áránál lehet 10—15%-os árkülönbözetet megállapítani. Az illető cég ezt szakközönség árjegyzékével bizonyította.

Amidőn szívesen elismerjük, hogy a szóban levő cég a háborus idő alatt sohasem tüntetett azzal a törekvéssel, hogy az áremelés gyorsaságában s fokozatában rekordot érjen el, sőt — igaz dicsőretére legyen mondva — a háboru első évében csaknem változatlanul fönttartotta a régi árakat, ugyanakkor arra is kérjük, engedje meg, hogy kifogását néhány megjegyzéssel kísérjük.

Munkatársunk a 25—30%-os árcsökkenés valóságát előkelő veszprémi gazdák hivatalos értekezletén hallotta. A múlt hétfői veszprémi vásáron is ehhez közel levő árcsökkenés volt növekedés-marhában, meddő tehénben és sovány ökrökben. Az igásállat ára szilárd maradt, mert a vetés előtt nagy a kereslet, a fejőstehén ára pedig ugyancsak érthető okból nem szállott, mert emelkedik a tej ára.

A Budapesti Hírlap szeptember 15-iki számában — e napon kaptuk a hírt is — az „Állatvásár” rovatban ezt az értesítést találtuk: a budapesti vágómarhavasáron csupán a *legelsőrendű hizott* ökrök ára nem változott. Jobb minőségű konzervek 20, gyengébbek 30 kor.-val estek méterámszánkint. Ugyanez olvasható a szept. 22-iki B. H.-ban is.

Ugyanebben a rovatban „Az állatár olcsóbodása” címen Pécsről ez az értesítés található: az állategészségügyi *főfelügyelő* jelentése szerint az állatvásárok forgalma az *utóbbi* időben igen élénk volt, az eladásra került állatok ára *Julius* óta csökkent, ez az árnyatlás *augusztusban* folytatódott és a maximális árhoz viszonyítva *eddig* 25—30%-os *csökkenést* eredményezett.

A hadi állatvédő bizottság az erdélyi menekültek marháiból sok ezer marhát vett át. A földművelésügyi miniszter szept. 10-iki közlés szerint az árakat így állapította meg: I., II., III. rendű ökrök ára 4-50, 4, 3-50 kor., ugyanilyen rendű tehén ára 4, 3-50, 3 kor. kgkint. Növekedés-marha kgja 3 és 2-50 kor. volt. Az Est szerint 19-iki számának közlése szerint ez az ár így módosult: Ökör 3, 2-50, 2 kor.; tehén 2-50, 2-10, 1-80 kor.; növekedés-marha 2, 1-50 kor. kgkint. Az ár tehát itt is jelzi a megirt %-okat. Ha nem hiteles, az Est lelke rajta! — Azt hisszük egyébként, hogyha az árcsökkenés nem is mindenütt ért el az említett %-okig, a valóság mégis csak az, hogy az ár csökkent. Elég baj, hogy ez a csökkenés oly kevés, hogy a hus árát nem szállítja lejjebb.

Mindezekkel csak azt akarjuk bizonyítani, hogy amikor az újságíró legszebb hivatását, a közönség érdekeinek védelméért teljesítjük, — amikor tehát jogosan szembeszállhatunk a közönséggel frontban álló cégek, csoportok, iparszakmák áremelő törekvéseinek — még ilyen esetekben sem írunk hasból, hanem csakis megbízható helyen szerzett értesülések alapján. Szívesen, akár hányszor védünk mi egyeseket is, de a közönség érdekeinek megvédése má nem csak hírlapírói kötelesség, hanem *hazafias* kötelesség is. Mert úgy állja ki bárra, türelemmel a reászakad nagy válságot, ha minden arra hivatott lényező részéről jóindulatú támogatást várhat.

A cukorhiány ellen.

Kaposvárot hatóságai intézkedéssel töreksznek a cukorhiányon segíteni. A munkásság képviselője az alispán, majd a polgármester előtt konkrét esetek feltárásával igazolta, hogy egyes meg is nevezett kereskedők csak, a városi népek nem adnak cukrot, azt mondván, hogy nincs. Viszont azonban a falvakból kiözönlő földműveseknek 10—15 kg. cukrot is adnak, persze nem a maximált 1-36 koronaért, hanem jóval magasabb áron. Ezt a jóval magasabb árt a munkások különdtsége 2—3 koronában nevezte meg. Az alispán s a polgármester sürgős és hathatós intézkedést ígérték, sőt ez már a Somogyi Hírlap híradása szerint folyamatban is van. A cukor közszükségleti cikk s az új miniszteri rendelet jogot ad arra, hogy az ilyeneket kivégek a lelketlen spekulánsok kezéből. Az ilyen kereskedőket meg is kellene nevezni s bélyegezni, nehogy más, tisztességes kereskedők, akik bizonyára a nagy többséget képviselik, összetévesszenek amazokkal. — Nalunk is szarnyra keltek ilyen hírek. Elég baj, hogy nincs gazdajuk s így büntetlenül gyanúsítanak. Akik konkrét eseteket tudnak igazolni, aljanak elő. Ha pedig nem tudnak, nem szabad gyanút vetni azokra is, akik aratlanok. — Érdekes, hogy a cukorhiányt a Fejérmegyei Napló forrása más alapon indokolja. Az a meggyőződésünk, hogy a veszprémi viszonyokra is ez a magyarázat illik.

„A cukrot a kereskedők a cukorközponttól kapják és pedig a nagykereskedők utjan, de esetleg közvetlenül is. A cukorközpont azonban oly mostohán kezeli az igényeket, hogy a szükséges és kért cukornak mindig csak egy kis hányadát bocsátja rendelkezésre s rendszeren azt is pontosan előírja a nagykereskedőnek, hogy a kapott cukrot kinek és milyen arányban ossza el. Az tény, hogy Magyarországnak nagy a cukortermelése, de nekünk kell elátni Bulgáriát és Törökországot is s Ausztriának és Németországnak is sok cukrot adunk. Emellett az állam csereártnak is használta a cukrot és pedig a mi áruinkat körülbelül kétszer felülmúló értékben külföldi államokban Romániával, Svájjal való kereskedelemben s ezáltal a valuta bajain segített, mert a cukor különben külföldre küldendő aranyt pótolta.

Éppen ezért a cukorközpont érthető okokból igyekezett a cukorral mindig takarékoskodni. Azonban a cukornak mostani túlságos megszorítása még sem indokolt, ha csak Németország példájára cukorjegyeket nem osztanak ki s ezzel országosan meg nem szabályozzák a cukorfogyasztást. Mert így azt tapasztaljuk, hogy míg egyik-másik város inséget szenved, addig más élelmesebb vidékek bőségesen el vannak látva cukorral.”

IRODALOM.

Három könyvről.

A legújabb köztük Horváth Rezső frontriportjai. A szimpatikus, modern külsejű füzet a legfrissebb irodalmi műfajnak, a mostani háborus termékeknek egyike, hadi írás. Horváth újságíró volt a háboru előtt. A legszélsőbb irányzatu, legelsőrendű napilapok riporterere, meg vidéken tengő heti újságok szerkesztője. Négy könyvet írt fiatalon, fűrgén s a négy könyvre, ha ideje volna a lázas redakációs munkából, meg a főtörletes katonavilágból visszatévednie, mint riportokra emlékezne vissza. A futástól sohasem ért rá a meditációra. S mint katonairó is riporter maradt. Bár végigküzdte, szenvedte gyomláit vergődéssel a csunya, világot, epizód-méretűnél nagyobb szerűség nem kerül ki tolla alól. Katonabravúrok olvasott, közlésszerű leírása, anekdoták kevés csattanósága, nagyon szép elméldések, rövid, meleg, puha hazavágások, mint *A kereset, Csillagos éjszaka*, aztán megint ismétlődő, egyhanguság veszedelmét tartogató tárca-apróságok, melyeket a somogyi bakák 52-es ezredében mondanak el s az újságíró följegyz, lapokban napvilágot látnak s most könyvalakot öltének. A fejezet-címek ajánlásait Gyóni Gézátl tanultán, adja Horváth. Naiv, régies hasonlatai, baka-szavai, dilettáns íráskészsége könnyen dolgozó újságíró képét rögzíti olvasói elé. Am Age Madelung riportjai mellé állítanunk nem szabad. Nem is tesszük. De leszögezzük, becsülettel kerülte önmaga hárijánoskodását s lyrasága egy pár motívumban szépséges, elkísér a sikerületlen lapok bönsgeszétése is. A szép kiállítású könyv (3 K, Kaposvár, Somogyvármegye Nyomda R.-t.) 50 %-a a tiszta haszonból az 52. ezred özvegyeit és árvaít gyámolítja.

Szegény napok futása. A szomorú arcú, szomorú versű Finta Sándor és a Peter Altenberg tanítványa: Kárpáti Endre vallomásait adja a könyv, szinte póre egymásutánban, minden esztétikai csoportosítástalan-ságban. A kevéssé méltatótt könyvhöz hasonló a könyvpiacon csak Csehovtól olvastam, de az is egészen más; egészen és végérvényesen. Finta szegényes tanítói és riporter élete mögött tragikus mélységű hóllyagos sebetek mutogat sorra a szívéen, (érzékeny, rezonáló szív, lyrái, dalos zokogásu) s a családoktól vissza-torpanat lelke a haldoklók harangjaként csendül bele. Itt-ott a sokféle hangu, tisztavirágéletű apróságok közé beékel egy-egy szonettet, finom, halkszavu verset, hogy elfacsarodunk tőle s nem birunk szabadulni egypár sorától:

Megvert, megtépett szürke kis alakja
Komolyan járta át a nagy teret,
Szemébe hajlott nagyszélű kalapja
S kiált zsebéből az estéli szerep.

Ki ne ismerne rá az ilyen ideálra? Ki tudna másképp irni erről a könyvről, mint liraián? Kinek ne fájlalna meg a szíve a vergődéseken, a berekedt, befagyott meleg akarásokon? Aki nem sorsos, aki nem érzi a vidéken kallódó kath. belletrista erők vérző szívvel járását, ne vegye kezébe a könyvet, — vagy vegye és olvassa, hogy érezze át a sorsukat, ami Krüger Aladároknak és Kovács Hermineknak nem jutott, de el se bírják felet se. Inkább meghátrálnak, mint annyian, a megnevezhetők. — Kárpáti is lyrái impressziós.

Leányfurfang. Iskolás, amatőrszínpadok darabja 3 felvonásban. Esztétikai értéke kevés, de jó lecke szerzőjének a szindarabba törődéshez. Ez olvasmányai hatása alatt készült. Itt illyent Gárdonyi Géza is (Fekete nap) és mások is kezdetnek. Még pazarul bánik a népiességgel. Bőmarkuságából kiébred s józan szűkmarkusággal osztja el később megjelenő darabjában a sujtást, himet, varrottast A darab kerek szerkezettü, hálás falusi műkedvelő így is. A szerzője Polány János, 10 %-ot biztosít a tiszta haszonból a háborusjátékony-ságnak. — A füzet a Mártineum bizománya Szombathelyen.

Összegezőképen megjegyezhető, hogy Fintáék könyve a legirodalmibb, legmélyebb, legkülönösebb s egyéni.

Váth.

* A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

KRONDORFI

természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSÓ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. szeptember 14-től 1916. szeptember 19-ig. —

Születés.

Láng Mihály nyug. tanítóképzőintézeti igazgató és Szabó Mária leánya Mária r. kath. — Velty István kőfaragómester és Rimay Emilia leánya Marianna Klára r. kath. — Schneider Gyula várm. irodaségd-tiszt és Neogita Konstantina fia Dániel r. kath. — Csákvári Erzsébet házvezetőnő fia Vilmos ref. — Fazekas Mihály cipészegéd és Horváth Julianna fia Gyula r. kath. — Dr. Homicskó Vladimir orvos és Vajda Rozália leánya Irén gov. kath. — Hesztenec Mihály csizmadiapáros és Kovács Anna leánya Rozália r. kath.

Halálozás.

Szalai Istvánné Nagy Julianna napszámosnő ref. 41 éves. — Enovics Sándor r. kath. 10 éves. — Takács Mária r. kath. 13 hónapos. — Romik Mária irlgaimas nővérjelölt r. kath. 26 éves.

Házasság.

Az elmulit héten nem kötötték.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpádás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4¹/₂ %

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatárú-kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges

Borokban, Pezsgők, Likőrök, Cognac, Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtók

Friss és Déligyümölcsök, Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok, Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek Teasütemények Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpésd-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapítottatott 1894-ben

Vilányerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek; hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetaxés szerint fűzve vagy bekötve szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos viráglapok, tetaxés szerinti menyli-éjben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61